

STANOWISKO

Forum Branżowych Organizacji Gospodarczych w sprawie nowego Globalnego Porozumienia Klimatycznego

Szczyt Klimatyczny COP 15 w Kopenhadze pokazał, że w kwestii redukcji emisji gazów cieplarnianych świat wcale nie zamierza podążać europejską ścieżką. Musimy, jako Przedsiębiorcy i Europejczycy, uznać ten stan rzeczy za fakt i znacznie uważniej wsłuchiwać się w głosy pochodzące ze Stanów Zjednoczonych, Chin, Australii, Brazylii, czy też państw afrykańskich i wyspiarskich.

Szczyt w Kopenhadze uwypuklił jednocześnie rozbieżności interesów pomiędzy Sygnatariuszami Protokołu z Kioto i uświadomił, że konieczne jest mniej doktrynalne, a bardziej realistyczne i elastyczne podejście do zagadnień dotyczących przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Kompromis jest potrzebny i leży w interesie całej społeczności międzynarodowej. W dzisiejszych realiach jest on możliwy do osiągnięcia na gruncie **Deklaracji Kopenhaskiej (Copenhagen Accord)**.

FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH stoi na stanowisku, że przywódcy UE powinni z determinacją dążyć do wypracowania nowej umowy, która zastąpiłaby wygasający w 2012 roku Protokół z Kioto. Podzielamy opinię Ivo de Boer'a, Sekretarza Wykonawczego UNFCCC, że już podczas tegorocznego Szczytu Klimatycznego COP-16 w Cancun powinny zostać dokonane stosowne uzgodnienia i podjęte niezbędne decyzje, umożliwiające uchwalenie nowego Traktatu Klimatycznego w 2011 roku.

W osiągnięciu Globalnego Porozumienia pomóc może szybkie wdrożenie unijnego zobowiązania do zapewnienia 2,4 mld EUR rocznie w latach 2010 – 2012 na doraźną pomoc finansową dla krajów rozwijających się. Uruchomienie takiego działania będzie miało zasadnicze znaczenie nie tylko dla krajów – beneficjentów pomocy w zakresie walki ze zmianami klimatu, ale także dla wiarygodności samej UE, tak istotnej w obliczu kolejnego Szczytu Klimatycznego.

W kontekście fiaska dotychczasowych negocjacji trzeba, przede wszystkim, odpowiedzieć na pytanie:

„Co powinno stanowić fundament, umożliwiający osiągnięcie ogólnoświatowego konsensusu wokół przyszłego porozumienia?”

FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH

Polski Przemysł, współpracujący w ramach FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH, porozumienia, jednoczącego na płaszczyźnie programowej 13 sektorów gospodarki, reprezentujących 20% PKB oraz ponad 500 tysięcy miejsc pracy, stoi na stanowisku, że nowe porozumienie trzeba budować na jak najbardziej naturalnych filarach – założeniach powszechnie zrozumiałych i akceptowalnych, takich jak:

1. Globalne Porozumienie

Nowe Globalne Porozumienie Klimatyczne musi być „globalne” nie tylko z nazwy, ale *de facto* i angażować wszystkie kraje, w tym przede wszystkim największych światowych emitentów gazów cieplarnianych – Stany Zjednoczone, Chiny, Indie i Rosję – w rzeczywiste, a nie tylko deklaratywne działania na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu na kuli ziemskiej. Wszyscy Sygnatariusze muszą widzieć w jego zapisach swoją rolę i zadania. Odrębną kwestią jest właściwe rozłożenie wspólnych obciążeń i zobowiązań. Należy zadbać, aby Porozumienie nie tworzyło obrazu „świata wielu prędkości”, ale przedstawiało wizję „świata równych szans”.

2. Równanie do najlepszych

Należy wdrażać takie mechanizmy, które umożliwią stały postęp techniczny i szybki transfer najlepszych praktyk oraz technologii. FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH stoi na stanowisku, że założenie to można spełnić jedynie wtedy, gdy cele redukcyjne oraz sposób alokacji uprawnień do emisji zostaną oparte o system **Benchmarkingu**, opracowany indywidualnie dla poszczególnych branż, technologii produkcji i stosowanych paliw. Aukcje nie powinny być fundamentem systemu, lecz narzędziem wspierającym, którego podstawowym zadaniem byłoby umożliwienie przedsiębiorcom zbilansowania swojego portfela uprawnień. Oparcie systemu alokacji uprawnień o otwarty mechanizm aukcji promowałoby najbogatszych, stwarzając dodatkowo pole do podejmowania wrogich działań spekulacyjnych, mogących doprowadzić do zachwiania globalnej równowagi konkurencyjnej.

3. Uczciwa konkurencja

System musi gwarantować, że żaden z Producentów nie uzyska przewagi konkurencyjnej tylko dlatego, że w miejscu, w którym wytwarza swój produkt koszty redukcji emisji gazów cieplarnianych są w nieuzasadniony sposób niższe. W przeciwnym wypadku nie uda się uniknąć nieuczciwej konkurencji, ani zahamować procesu „**Carbon Leakage**”. Skutecznym narzędziem wspierającym realizację tego postulatu mogłoby być np. wprowadzenie powszechnego obowiązku oznaczania na produktach i usługach tzw. „**Śladu węglowego**” („**Carbon Footprint**”).

Na straży uczciwej globalnej konkurencji powinien stać ogólnosiwiatowy, wiarygodny i przejrzysty **System Monitoringu**, obejmujący zarówno proces zbierania i weryfikacji danych źródłowych, jak i kontrolę realizacji podejmowanych działań oraz przyjętych zobowiązań we wszystkich krajach, będących Stronami Porozumienia.

4. Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych tam, gdzie jest to racjonalne

Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych oraz poprawa efektywności energetycznej muszą się opłacać. System powinien zachęcać i motywować do podejmowania działań pro-efektywnościowych nie tylko u siebie, ale także na zewnątrz obszaru swojego działania. System musi zatem być **Elastyczny** i uwzględniać **Uwarunkowania lokalne** – np. w Polsce powinien m.in. sprzyjać rozwojowi **Wysokosprawnej Kogeneracji** oraz ułatwiać **Modernizację Systemów Ciepła Sieciowego**, stanowiących podstawę zaopatrzenia w ciepło ponad 40% Polaków.

5. Podejmowanie zobowiązań na miarę swoich możliwości

FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH

Postulat ten oznacza, że każde, nawet najmniejsze lub najsłabsze ekonomicznie państwo, powinno przyjąć na siebie konkretne zobowiązanie, określające dopuszczalny limit emisji gazów cieplarnianych – zobowiązanie, uwzględniające wszelkie lokalne uwarunkowania, stanowiące trudne, ale możliwe do wypełnienia wyzwanie. Tylko takie podejście zapewni pełną **Integrację** społeczności międzynarodowej wokół wspólnie określonych celów oraz spowoduje, że każdy Sygnatariusz Porozumienia będzie czuł się **Współodpowiedzialny** za jego realizację.

6. Wyrównywanie szans

System finansowania przedsięwzięć pro-redukcyjnych powinien umożliwiać szybki wzrost gospodarczy krajów rozwijających się i budowanie tam nowoczesnej, niskoemisyjnej gospodarki. System nie może pogłębiać obecnych podziałów i dysproporcji, ale musi sprzyjać systematycznemu zacieraniu się różnic w poziomie życia zarówno w skali regionalnej, jak i w wymiarze globalnym. Postulat ten ma uniwersalne zastosowanie i np. w odniesieniu do Wspólnoty Europejskiej powinien być zrealizowany w ramach nowego porozumienia „**Burden Sharing**”.

7. Zapewnienie środków na realizację celów

Kraje rozwinięte muszą zapewnić niezbędne środki finansowe na walkę ze zmianami klimatu na kuli ziemskiej, a system musi zagwarantować ich prawidłową alokację i wykorzystanie. Różnorodność oraz łatwy dostęp do źródeł finansowania to warunek *sine qua non* wiarygodności i skuteczności działania nowego globalnego systemu. Należy uruchomić środki budżetowe, jak również zaktywizować kapitał prywatny i wspierać przedsięwzięcia podejmowane nie tylko przez Przedsiębiorców, ale także przez Jednostki Samorządu Terytorialnego i pojedynczych „Kowalskich”. Trzeba sięgać do niekonwencjonalnych metod finansowania. Opowiadamy się za **Pełnym Reinwestowaniem Środków** pochodzących z aukcji uprawnień w ramach EU ETS w przedsięwzięcia pro-redukcyjne. Dla przedsiębiorstw objętych EU ETS należy stworzyć dodatkowy, krajowy mechanizm „**Domestic Offset**”, pozwalający na bilansowanie zobowiązań w ETS uprawnieniami pochodzącymi spoza tego systemu. Postulujemy ponadto, aby nowe Porozumienie dało możliwość wykorzystania **Uprawnień AAU**, zaoszczędzonych w latach 2008 – 2012, w celu finansowania projektów redukcji emisji gazów cieplarnianych.

8. Optymalizacja kosztów

Globalny system musi być **TANI**. Podatnicy nie zaakceptują dodatkowych obciążeń na finansowanie rozbudowanych struktur administracyjnych, a przedsiębiorcy nie będą w stanie odzyskać w cenie towarów i usług wysokich kosztów funkcjonowania systemu.

System powinien być skonstruowany pod kątem optymalizacji kosztów i wykorzystywania synergii. Przykładowo, powołanie **Światowego Centrum Rozwoju Nowych Technologii** mogłoby znacznie obniżyć w skali makro koszty związane z Badaniami i Rozwojem ponoszone w poszczególnych krajach. Taka instytucja służyłaby wszystkim Sygnatariuszom Porozumienia, była motorem światowego postępu technicznego, zapewniała łatwy dostęp do nowoczesnych technologii i najlepszych praktyk oraz stanowiła międzynarodową platformę wymiany doświadczeń.

Należy dokonać przeglądu i poddać wnikliwej analizie wszystkie funkcjonujące obecnie na świecie systemy ograniczania emisji gazów cieplarnianych, a następnie opracować optymalny model – nie jest przy tym wykluczone, że takim optymalnym rozwiązaniem będzie „federacja” rozwiązań lokalnych.

FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH

9. Przyjazna Administracja

Nie zbudujemy nowoczesnej, niskoemisyjnej gospodarki, ani w wymiarze lokalnym, ani globalnym, jeżeli procedury administracyjne, zamiast zachęcać, będą odstraszały przedsiębiorców przed podejmowaniem pożądaných działań. Powinien niezwłocznie pojawić się nowoczesny system uregulowań prawnych i organizacyjnych, przyjazny dla inwestora, ułatwiający mu realizację przedsięwzięcia pro-ekologicznego. Najwyższy czas, aby obok powszechnie już znanego określenia „**Green Economy**” pojawiło się nowe – „**Green Bureaucracy**”, oznaczające szybką ścieżkę legislacyjną, oraz maksymalne uproszczenie procedur administracyjnych.

10. Dialog społeczny

Trzeba pamiętać, że w wielu krajach, w tym w Polsce, ograniczanie emisji gazów cieplarnianych nie jest w powszechnym odczuciu postrzegane jako szansa rozwojowa, ale kojarzy się głównie z zagrożeniami – wzrost cen energii, nieuczciwa konkurencja, utrata miejsc pracy, zahamowanie wzrostu gospodarczego, zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego, pogłębianie dysproporcji pomiędzy gospodarkami itp.

Coraz częściej słychać także głosy, że świat hoduje sobie kolejną „bańkę”, tym razem opartą o instrumenty finansowe rynków „Carbon”, której pęknięcie może spowodować skutki porównywalne z ostatnim kryzysem, wywołanym krachem na rynkach kredytów hipotecznych.

Należy więc zadbać o uzyskanie społecznego zaufania i systematycznie oraz cierpliwie budować szerokie społeczne poparcie dla nowych rozwiązań, bez którego nawet pozornie najlepsze propozycje pozostaną tylko pustymi zapisami. Można to osiągnąć jedynie na drodze stałego dialogu ze społeczeństwem oraz wszystkimi interesariuszami zakładanych zmian.

FORUM BRANŻOWYCH ORGANIZACJI GOSPODARCZYCH stoi na stanowisku, że na fundamentach dekalogu powyższych założeń można zbudować Globalne Porozumienie Klimatyczne, wprowadzające Świat na ścieżkę zrównoważonego rozwoju, dobrze służące zarówno ochronie klimatu, jak i wzrostowi gospodarczemu. Będzie ono z jednej strony odzwierciedlało podstawowe reguły gospodarki rynkowej, a z drugiej realizowało zasadę solidarności społecznej. Będzie zrozumiałe nie tylko dla ekonomistów i przedsiębiorców, ale także dla zwykłych obywateli – będzie Porozumieniem szans, a nie zagrożeń.

W kontekście polskiej Prezydencji w UE w okresie 1 lipca – 31 grudnia 2011 roku Rząd RP ma do zrealizowania historyczną misję – zaplanowanie, a następnie zrealizowanie takiego programu działań, który umożliwi podpisanie na Szczycie Klimatycznym COP 17 w RPA pod koniec 2011 roku przez Premiera Rządu RP, w imieniu całej Wspólnoty Europejskiej, nowego Globalnego Porozumienia Klimatycznego, zastępującego Protokół z Kioto.

Andrzej Werkowski

Przewodniczący III Kongresu

Forum Branżowych Organizacji Gospodarczych